

erts, op den aldaar gevonden erts toegepast, namelijk getracht om hem te smelten in eenen ijzeroven met houtskolen, en ook om hem in éene ijzeren kwallie met olie gemengd te gloeijen. Op beide wijzen kreeg ik geen spoor van tinmetaal. Van de reis teruggekeerd, heb ik deze ertsen in eenen gedekten hessischen kroes gegloeid, en zulks onder anderen in tegenwoordigheid van den heer baron VINCENT VAN TUILL van SENOOSKUKER. Noeh van den erts van Soengie Panhij, noeh van dien van Tandjong Boerongmandi, en ook niet van den reeds genoenden koppongerts van Koba, werd de kleinste korrel tinmetaal verkregen. Ik vermeende toen op te merken, dat de heer VAN TUILL aan mijne smeltingswijze en onderzoek begon te wantrouwen, waarop ik een weinig Munktschen erts op dezelfde wijze behandelde, en een slaafje tin, dat p. m. 15 wigjes woog, daaruit verkreeg, ten bewijze dienende, dat, als de Bilitionsche erts tinoxyde bevatte, ik stellig eenig metaal had moeten verkrijgen.

Met regt besluit ik alzoo uit deze onderzoekingen, op drie verschillende wijzen ondernomen, dat de op Biliton gevonden erts, geen tinoxyde bevat.

ZESDE BIJDRAGE

VOT DE KENNIS DER

ICHTHYOLOGISCHE FAUNA VAN BORNEO.

VISSCHEN VAN PAMANGKAT, BANDJERMASSING,

PRABOEKARTA EN SAMBIT,

DOOR

DR. P. H. E. E. E. E. E.

Mijne vroegere bijdragen tot de kennis der vischfauna van Borneo heeft de welenschap te danken aan den belangeloozen ijver van mijne ambtgenooten en vrienden, de heeren J. WOLFF en Dr. J. EINTHOVEN. Ik heb daarin het aantal van Borneo bekende vischsoorten kunnen brengen tot 117. Beide mijne bovengenoemde vrienden hebben mij kort daarna nog nieuwe verzamelingen doen geworden, de heer WOLFF weder van *Bandjermassing*, de heer EINTHOVEN van *Pamangkat*, gelegen aan de monding der rivier van Sambas en vermaard geworden door den zege, in 1860 daar behaald door de Nederlandsche troepen op de oproerige Chinezen van Westelijk Borneo.

Enige maanden later ontving ik nog een aantal visschen van Borneo door de vriendschappelijke welwillendheid van den heer Dr. J. H. GROOCEWIT. Deze visschen vormen twee verzamelingen, een van zeevisschen uit de baai van *Sambit*, aan de zuidkust van Borneo, ongeveer 2 graden westelijk van *Bandjermassing*, en een van riviervisschen, bijgebragt te *Praboe-*

III.

karita in de binnenlanden van Koesan, gelegen aan de rivier Koesan in de nabijheid van het meer Retamboan.

In het begin van Juni 1852 had ik het genoegen te ontmoeten mevrouw Ida Pfeiffer, de beroemde reizigster, die toen juist was teruggekeerd van Borneo, waar zij met eenen in eene vrouw nauwelijks denkbaren moed, alleen en zonder bescherming de Dajahsche stammen van het stroomgebied der Kapoens heeft bezocht. Van Sarawak uit drong zij tot ver in de binnenlanden door, kwam, na het Balingloepar gebergte te voet overgelopen te zijn, bij het meer Danoe loear, en daalde langs de Kapoens af naar Pontianak. Deze merkwuurdigste vrouw houdt zich ook onledig met het maken van verzamelingen van natuurlijke historie, en met bijzondere welwillendheid heeft zij, tijdens haar verblijf te Batavia, aan mij afgestaan eene kleine verzameling van visschen uit de rivier Kapoens, welke zij te Pontianak had bijeengebragt.

Deze vijf verzamelingen stelden mij in de gelegenheid, de kennis der fauna van Borneo op nieuw aanmerkelijk te verrijken en het aantal bekende vischsoorten van dit merkwaardige eiland te brengen van 117 op niet minder dan 176.

De bedoelde verzamelingen zijn zamengesteld als volgt:

PONTIANAK (verzameling van mevrouw Ida Pfeiffer).

1. <i>Ambassis Wolffi</i> Blkr.	9. <i>Apocryptes macrolepis</i> Blkr.
2. <i>Polynemus macronema</i> Blkr.	10. <i>Rhonia Schlegelii</i> Blkr.
3. <i>Anabas scandens</i> CV.	11. <i>Leuciscus dusonensis</i> Blkr.
4. <i>Ophiocephalus striatus</i> Bl.	12. <i>Engraulis Pfeifferi</i> Blkr.
5. <i>Scalophagus argus</i> CV.	13. <i>Rhombus lentiginosus</i> Richards.
6. <i>Toxotes jaculator</i> CV.	14. <i>Synoptura parvulus</i> Blkr.
7. <i>Mastacembelus erythrotaenia</i> Blkr.	15. <i>Tetraodon polamophilus</i> Blkr.
8. <i>Gobius kokius</i> CV.	16. " <i>modestus</i> Blkr.

PAMANGKAT (verzameling van Dr. J. EINTHOVEN).

1. <i>Lates nobilis</i> CV.	4. <i>Corvina Kuhlii</i> CV.
2. <i>Polynemus tetradactylus</i> CV.	5. " <i>trachycephalus</i> Blkr.
3. <i>Synanceia asterolepa</i> Richards.	6. <i>Drepane longimana</i> CV.

7. <i>Scalophagus argus</i> CV.	19. <i>Sprattella pseudopterus</i> Blkr.
8. <i>Tichlurus haumela</i> CV.	20. <i>Engraulis melanochir</i> Blkr.
9. <i>Curnax Forsteri</i> CV.	21. " <i>Brownii</i> CV.
10. <i>Egula ferreoides</i> Blkr.	22. <i>Coilia borneensis</i> Blkr.
11. <i>Mugil macrolepis</i> Blkr.	23. " <i>macrogathus</i> Blkr.
12. <i>Gobius chlorostigma</i> Blkr.	24. <i>Conger labron</i> Cur.
13. <i>Arius trunatus</i> CV.	25. <i>Rhombus lentiginosus</i> Richards.
14. <i>Belone caudimacula</i> Cur.	26. <i>Plagusia potius</i> Cur.
15. <i>Hemiramphus Gaimardi</i> CV.	27. <i>Tetraodon lineatus</i> Cur.
16. <i>Pellona Grayana</i> CV.	28. " <i>polamophilus</i> Blkr.
17. " <i>xanthopterus</i> Blkr.	29. " <i>nautius</i> Richards.
18. " <i>Russellii</i> Blkr.	

SAMPIT (verzameling van Dr. J. H. CROOCKWIT).

1. <i>Ambassis nahna</i> CV.	20. <i>Egula filigera</i> CV.
2. <i>Serranus crapao</i> CV.	21. <i>Mugil melanochir</i> K. v. H.
3. <i>Mesopoma unimaculatus</i> OG.	22. " <i>macrolepis</i> Blkr.
4. <i>Therapon servus</i> CV.	23. <i>Typanochromis vagina</i> CV.
5. <i>Sillago acuta</i> CV.	24. <i>Callionymus sagitta</i> Pall.
6. <i>Polynemus tetradactylus</i> CV.	25. <i>Barrachus grunniens</i> CV.
7. " <i>longifilis</i> CV.	26. <i>Echeneis neocetes</i> L.
8. " <i>macronema</i> Blkr.	27. <i>Chirocentrus hyphessoma</i> Blkr.
9. <i>Platycephalus scaber</i> CV.	28. <i>Belone caudimacula</i> Cur.
10. <i>Corvina sampitensis</i> Blkr.	29. <i>Pristigaster lactor</i> CV.
11. <i>Pristipoma nageb</i> Rüpp.	30. <i>Pellona Russellii</i> Blkr.
12. " <i>argyreum</i> CV.	31. <i>Engraulis rhinorhynchus</i> Blkr.
13. <i>Diagramma crassispinna</i> Rüpp.	32. " <i>tri</i> Blkr.
14. <i>Drepane longimana</i> CV.	33. <i>Rhombus lentiginosus</i> Richards.
15. <i>Scalophagus argus</i> CV.	34. <i>Plagusia microlepis</i> Blkr.
16. <i>Chorinemus Commersonianus</i> CV.	35. <i>Tetraodon oblongus</i> Bl.
17. <i>Trachinotus mookalee</i> CV.	36. <i>Tricentrus Nieboffi</i> Blkr.
18. <i>Selar Kuhlii</i> Blkr.	37. <i>Rhinobatus ligonifer</i> Cant.
19. <i>Egula ensifera</i> CV.	

BANDJERMASSING (verzameling van den heer J. WOLFF).

1. <i>Ambassis Wolffi</i> Blkr.	7. <i>Lobotes hexazona</i> Blkr.
2. <i>Polynemus longifilis</i> CV.	8. <i>Anabas scandens</i> CV.
3. " <i>macronema</i> Blkr.	9. <i>Polycanthus kinlorenii</i> Blkr.
4. " <i>polydactylus</i> Blkr.	10. <i>Trichopterus trichopterus</i> CV.
5. <i>Corvina polykladistos</i> Blkr.	11. <i>Ophiocephalus striatus</i> Bl.
6. " <i>trachycephalus</i> Blkr.	12. " <i>lucius</i> K. v. H.

13. *Scalophagus argus* CV.
14. *Toxotes jaculator* CV.
15. *Egula esifera* CV.
16. *Gobius kokius* CV.
17. " *borneensis* Blkr.
18. *Eleotris urophthalmus* Blkr.
19. " *marmorata* Blkr.
20. " *melanorhynchus* Blkr.
21. *Silurus apogon* Blkr.
22. " *cryptopterus* Blkr.
23. *Pangasius macronema* Blkr.
24. " *polyuranodon* Blkr.
25. *Bagrus Wolffii* Blkr.
26. *Bagroides melanopterus* Blkr.
27. *Arius borneensis* Blkr.
28. *Pimelodus borneensis* Blkr.
29. *Clarias pentadactylus* Blkr.
30. *Systomus truncatus* Blkr.
31. " *melanopterus* Blkr.
32. " *bulu* Blkr.
33. *Rohia melanopleura* Blkr.
34. " *Hasseltii* CV.
35. *Leuciscus dussonensis* Blkr.
36. *Belone caudimacula* Cuv.
37. *Hemiramphus borneensis* Blkr.
38. *Egagralis melanocheir* Blkr.
39. *Coilia borneensis* Blkr.
40. *Achiroides melanorhynchus* Blkr.
41. *Tetraodon modestus* Blkr.
42. *Pristis zysron* Blkr.

PRABOEKARTA (verzameling van Dr. J. H. Grocockwiri).

1. *Anabas scandens* CV.
2. *Ophicephalus lucius* K. v. H.
3. *Silurus bicirrhus* CV.
4. *Bagrus micracanthus* Blkr.
5. " *Hoeverii* Blkr.
6. *Arius borneensis* Blkr.
7. *Clarias melasoma* Blkr.
8. *Systomus apogon* CV.
9. *Barbus kusnensis* Blkr.
10. *Rohia Schlegelii* Blkr.
11. *Leuciscus dussonensis* Blkr.
12. " *oxygasteroides* Blkr.
13. *Tetraodon leurus* Blkr.

De hierboven opgesomde visschen van Pamangkat, Pontianak, Sampit en Praboeckarta zijn de eersten, welke van die plaatsen bekend gemaakt geworden. Velen hunner waren ook nog niet van Borneo bekend en enkelen zijn nieuw voor de wetenschap. Die van Bandjermassing kwamen voor het grootste gedeelte reeds voor in vroegere verzamelingen van die plaats, doch meerderen er van zijn insgelijks nieuw voor Borneo en enkelen ook voor de wetenschap.

De mij thans van geheel Borneo bekende vischspecies zijn de volgende. Achter hare namen zijn uitgedrukt, de plaatsen, waar zij door mij zijn beschreven en de plaatsen van voorkomen. Pm. beteekent Pamangkat; B. beteekent Bandjermassing; Sb. Sambas; Pr. Praboeckarta; Sp. Sampit; Sr. Sarawak; D. Doeson; Pont. Pontianak; Z. zee plaats onbepaald.

1. *Lates nobilis* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Percoid. Pm.
2. *Amphiss Wolffii* Blkr. (Klan Baga baga) Nat. Tijds. N. Ind. I. p. 9. B. Pont.
3. " *apogonoides* Blkr. ibid II p. 200. B.
4. " *nalia* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Perc. Sp.
5. *Serranus crapao* CV. ibid. Sp.
6. *Mesopoma unimaculatus* OG. ibid. Sp.
7. *Therapon serrus* CV. ibid. Sp.
8. *Sillago acuta* CV. ibid. Sp.
9. *Polyemus tetradactylus* CV. ibid. Pm. Sp.
10. " *longifilis* CV. B. Sp.
11. " *macronema* Blkr. B. Sp. Pont.
12. " *polydactylus* Blkr. B.
13. *Platycephalus insulator* Bl. Verh. Bat. G. XXII Sclerop. R.
14. " *scaber* CV. ibid. Sp.
15. *Apistius coloides* CV. Z.
16. *Synanceia asteroblepa* Richards. Pm.
17. *Oculithus borneensis* Blkr. N. T. N. Ind. I. p. 268. B.
18. *Corvina Kohlii* CV. Verh. B. Gen. XXIII Sciaen. Pm.
19. " *trachycephalus* Blkr. N. T. N. Ind. II p. 200. B. Sp. Sb.
20. " *Wolffi* Blkr. ibid. p. 66. B.
21. " *polydactylus* Blkr. B.
22. " *sampitiensis* Blkr. Sp.
23. *Pristipoma nageb* Rüpp. Verh. B. Gen. XXIII Sciaen. Sp.
24. " *argyreum* CV. ibid. Sp.
25. *Diagramma crassispinum* Rüpp. ibid. Sp.
26. *Lobotes hexazona* Blkr. N. T. N. Ind. I p. 9. B. Sb.
27. *Anabas scandens* CV. Verh. B. Gen. XXIII Doolh. K. B. Sb. Pont.
28. *Helostoma Temminckii* K. v. H. ibid. B.
29. *Polycanthus Eimthovenii* Blkr. N. T. N. Ind. II p. 422. B. Sb.
30. *Trichopus trichopterus* CV. V. B. G. XXIII V. Doolh. K. B.
31. " *striatus* Blkr. ibid. N. T. N. Ind. I p. 106. B.
32. *Ophronemus olfax* Comm. Verh. B. G. XXIII Doolh. K. B. Sb.
33. *Betta arabotoides* Nat. T. N. Ind. I p. 269. B. Sb.
34. *Ophicephalus striatus* Bl. Verh. B. G. XXIII V. Doolh. K. B. Sb. Pont.
35. " *lucius* K. v. H. ibid. B. Sb. Pr.
36. " *micropeltes* K. v. H. ibid. B. Sb.
37. " *pleurophthalinus* Blkr. N. T. N. Ind. I p. 270. B.
38. " *melasoma* Blkr. ib. II. p. 424. Sb.
39. " *maruloides* Blkr. ib. II. p. 424. Sb.
40. " *rhodolaenia* Blkr. ib. II p. 425. Sb.
41. *Scalophagus argus* CV. (Klan Kepper) Verh. B. G. XXIII Chaet. B. Pm. Sp. Pont.

42. *Drepane longimana* CV. *ibid.* B. Pm. Sp.
43. *Toxotes jaculator* CV. (Ikan Soempi) *ibid.* B. Pont.
44. *Chorinemus Commersonianus* CV. *ibid.* XXIV Makr. Sp.
45. *Trachinotus mooklee* CV. *ibid.* Sp.
46. *Trichurus haumela* CV. *ibid.* Pm.
47. *Caranx Forsteri* CV. *ibid.* Pm.
48. *Equula filigera* CV. *ibid.* Sp.
49. " *ensifera* CV. *ibid.* B. Sh. Sp.
50. " *gereoides* Blkr. *ibid.* N. T. N. Ind. I p. 371. Pm.
51. *Amphacanthus marmoratus* CV. Z.
52. *Mastacembelus erythrotaenia* Blkr. (Ikan Telong) N. T. N. Ind. I p. 10. B. Sh.
53. *Mugil borneensis* Blkr. *ibid.* II p. 201. B.
54. " *melanocheir* K. v. H. Sp.
55. " *macrolepis* Blkr. Pm. Sp.
56. *Gobius kokius* CV. (Ikan Boeloesol) Verh. B. Gen. XXII Gobiod. B. Sh. Pont.
57. " *chlorostigma* Blkr. *ibid.* Pm.
58. " *Hoeverii* Blkr. Nat. Tijds. N. Ind. II p. 426. Sh.
59. " *borneensis* Blkr. *ibid.* I p. 10. B.
60. *Apocryptes macrolepis* Blkr. *ibid.* II p. 66. B. Pont.
61. " *clangua* CV. Verh. B. G. XXII Gob. B.
62. *Trypanchea vagina* CV. *ibid.* Sp.
63. *Petrophthalmus borneensis* Blkr. N. T. N. Ind. I p. 11. B. Sh.
64. *Poleophthalmus boddaertii* CV. Verh. B. G. XXII Gob. B.
65. *Eleotris melanoostigma* Blkr. *ibid.* B.
66. " *Wolffi* Blkr. Nat. Tijds. N. Ind. I p. 253. B.
67. " *urophthalmus* Blkr. *ibid.* II p. 202. B.
68. " *marmorata* Blkr. B.
69. *Philypnoides surakartensis* Blkr. Verh. B. G. XXII Gob. B.
70. *Callionymus sagitta* Pail. Nat. Tijds. N. Ind. I p. 31. Sp.
71. *Batrachus gramineus* CV. *ibid.* II p. 487. Sp.
72. *Catoptra fasciata* Blkr. *ibid.* II p. 65. B.
73. *Glyptisodon modestus* T. Schl. Z.
74. " *unimaculatus* CV. Z.
75. *Wallago dinema* Blkr. (Ikan Lais) N. T. N. Ind. II p. 202. B.
76. " *Leeii* Blkr. *ibid.* II p. 427. B.
77. *Silurus apogon* Blkr. *ibid.* II p. 67. B.
78. " *erythropterus* Blkr. (Ikan Lais) *ibid.* I p. 270. B. Sh.
79. " *phalaenonotus* Blkr. *ibid.* II p. 429. Sh.
80. " *latis* Blkr. II p. 428. Sh.
81. " *hexapterus* Blkr. (Ikan Lais poeti) *ibid.* II p. 203. B.
82. " *macronema* Blkr. (Ikan Lais) *ibid.* II p. 203. B.

83. *Silurus phaeosoma* Blkr. *ibid.* II p. 428. Sh.
84. " *lucirhis* CV. *ibid.* I p. 271. Pr.
85. *Bagrus micracanthus* Blkr. Verh. B. G. XXI Silur. Pr.
86. " *Hoeverii* Blkr. *ibid.* Pr.
87. " *nemurus* CV. (Ikan Singirian kajaang) *ibid.* B. Sh.
88. " *Wolffi* Blkr. (") N. T. N. Ind. II p. 205. B.
89. *Bagroides melanopterus* Blkr. *ibid.* II p. 204. B. Sh.
90. *Pangasius macronema* Blkr. (Ikan Rios tjoring) *ibid.* I p. 11. B.
91. " *rios* Blkr. (Ikan Rios tjoring) *ibid.* II p. 205. B.
92. " *polyranodon* Blkr. B.
93. *Ketengus typus* Blkr. N. T. N. Ind. I p. 271. B.
94. *Arius borneensis* Blkr. (Ikan Gangoel) *ibid.* II p. 67. B. Pr.
95. " *truncatus* CV. Pm.
96. *Pimelodus borneensis* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 430. B. Sh.
97. *Clarias pentapterus* Blkr. *ibid.* II p. 206. B. Sh.
98. " *leiacanthus* Blkr. *ibid.* II p. 430. B.
99. " *punctatus* CV. Verh. B. G. XXI Silur. Pr.
100. " *melasoma* Blkr. B.
101. *Barbus Hoeverii* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 207. B.
102. " *kalopteris* Blkr. *ibid.* I p. 13. B.
103. " *lusanensis* Blkr. Pr.
104. *Systomus truncatus* Blkr. N. T. N. Ind. I p. 13. B.
105. " *melanopterus* Blkr. *ibid.* I p. 11. B.
106. " *microlepis* Blkr. *ibid.* I p. 12. B.
107. " *bulu* Blkr. (Ikan Boeloe boeloe) *ibid.* II p. 207. B.
108. " *apogon* CV. Pr.
109. *Capoeta enoplos* Blkr. N. T. N. Ind. II p. 431. Sh.
110. " *microlepis* Blkr. *ibid.* II p. 206. B.
111. *Dangilia spilurus* Blkr. *ibid.* I p. 272. B.
112. *Rohia Hasseltii* CV. B. Sh.
113. " *vittata* CV. B.
114. " *Schlegelii* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 432. B. Pr. Pont.
115. " *Arteidii* Blkr. *ibid.* II p. 434. B.
116. " *melanopleura* Blkr. B.
117. *Leuciscus oxygastroides* Blkr. Pr.
118. " *leiochroma* Blkr. N. T. N. Ind. I p. 272. B. Sh.
119. " *Einthovenii* Blkr. *ibid.* II p. 434. B.
120. " *dussonensis* Blkr. *ibid.* I p. 14. B. Sh. Pont.
121. " *uranoscopus* Blkr. *ibid.* I p. 14. B. Sh.
122. *Cobitis barbatooides* Blkr. *ibid.* II p. 435. B.
123. *Belone caudimacula* Cuv. (Ikan Djelalong djelalong) Verh. P. Pm. Sp.

B. Gen. XXIV Snoek.

124. *Hemiramphus borneensis* Blkr. (Ikan Dandoelang) N. T. Ind. II p. 68. B.
125. " *Gaimardi* CV. Verh. B. G. XXIV Snoek. Pm.
126. *Panchax melanopterus* Blkr. ibid. B.
127. *Apetrophus pictorius* Richards. Z.
128. *Luciocephalus pulcher* Blkr. N. T. N. Ind. I p. 273. III p. 93. E.
129. *Chirocentrus hypselosoma* Blkr. N. T. N. Ind. III p. 71. Sp.
130. *Osteoglossum formosum* M. Schl. ibid. II p. 436. Sb. D.
131. *Notopterus borneensis* Blkr. ibid. II p. 437. Sb.
132. " *maculosus* Blkr. ibid. II p. 438. Sb.
133. *Clupeoides borneensis* Blkr. ibid. I p. 275. R. Sb.
134. *Pellona Grayana* CV. ? Verh. B. G. XXIV Har. R. Pm.
135. " *Russellii* Blkr. ib. N. T. N. Ind. III p. 72. Pm. Sb.
136. " *xanthopterus* Blkr. ibid. II p. 439. Sb. Pm.
137. *Sprattella pseudopterus* Blkr. Pm.
138. *Pristigaster tartar* CV. Verh. Bat. Gen. XXIV Har. Sp.
139. *Alausa toll* CV. Z.
140. *Engraulis crocodilus* Blkr. (Ikan Piring piring) N. T. N. Ind. I. p. 15. B.
141. " *Pfeifferi* Blkr. Pont.
142. " *melanocheir* Blkr. (Ikan Piring piring) Verh. B. G. XXIV Har. B. Sb. Pm.
143. " *Brownii* CV. ibid. Pm.
144. " *rhinocheilos* Blkr. ibid. Sp.
145. " *tri* Blkr. ibid. Sp.
146. *Coilia borneensis* Blkr. ibid. B. Pm.
147. " *macrognathos* Blkr. Pm.
148. *Rhombus lentiginosus* Richards. Verh. Bat. Gen. XXIV Pleur. Pm. Sp. Pont.
149. *Synaptura pinooides* Blkr. (Ikan Lidah) ib. N. T. N. Ind. II p. 440. B. Pont.
150. " *ornamata* (Soleo ornata Richards.). Z.
151. *Achiroides melanocheilos* Blkr. (Ikan Lidah) N. T. N. Ind. I. p. 15. B.
152. *Plagusia microlepis* Blkr. (Ikan Lidah) ibid. I p. 413. R. Sp.
153. " *potous* Cuv. Verh. Bat. G. XXIV Pleuron. Pm.
154. *Echeneis neerates* L. ibid. Chiroc. Int. Sp.
155. *Conger talabon* Cuv. Pm.
156. *Ophisurus hypselopterus* Blkr. ibid. II p. 69. B.
157. *Morone bullata* Richards. Z.
158. " *reticulata* Richards. Z.
159. *Symbranchus immaculatus* Bl. (Tetrabranchus microphthalmus Blkr.) B.

160. *Tetraodon polaniophilus* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Bloek. V. B. Pm. Pont.
161. " *modestus* Blkr. N. T. N. Ind. I p. 16. R. Pont.
162. " *lunaris* Cuv. Verh. B. G. XXIV Bloek. V. Pm.
163. " *oblongus* Bl. ibid. Sp.
164. " *narius* Richards. Pm. Sar.
165. " *leirurus* Blkr. Pr.
166. *Balistes aculeatus* L. Z.
167. " *rectangulus* Bl. Schn. Z.
168. *Tricentrus Russellii* Blkr. Verh. B. G. XXIV Balist. B.
169. " *Nieboffi* Blkr. ibid. Sp.
170. *Syngnathus boaja* Blkr. N. T. N. Ind. I p. 16. B.
171. " *heterosoma* Blkr. ibid. II p. 441. Sb.
172. *Sphyrna Blochii* MH. Verh. B. G. XXIV Plagiost. Sb.
173. *Pristis zysron* Blkr. R.
174. *Rhinobatus ligonifer* Cant. Verh. B. G. XXIV Plagiost. Sp.
175. *Pteroplatea minorus* MH. Z.
176. *Amphioxus belcheri* Gray. Z.

Alzoo: Percoiden 12, Scleropareën 4, Sciaenoiden 10, Osphromenoiden 14, Chaetodontoiden 3, Scomberoiden 7, Therididen 1, Nolaentinen 1, Mugiloiden 2, Gobioiden 14, Galionymoiden 1, Pediculaten 1, Nandoiden 1, Kamschubbige Labroiden 2, Siluroïden 26, Cyprinoiden 22, Esocoiden 5, Luciocephaloïden 1, Chirocentroïden 1, Hydontes 1, Notopteren 2, Clupeoiden 15, Pleuronectoïden 6, Echeneoiden 1, Muracoiden 4, Symbranchoiden 1, Gymnodontes 6, Balistinen 4, Lophobranchiën 2, Carchariën 1, Squalinorajen 2, Trygones 1, Lepiocardiën 1.

Van de opgesomde 176 soorten is de kennis van niet minder dan 156 te danken aan de verzamelingen van de heeren Wolff, Entinoven en Guockewit en aan die van mevrouw Pfeiffer, zijnde tot op den tegenwoordigen tijd, voor zoover mij bekend is, door anderen in het geheel slechts 20 vischspecies van Borneo bekend gemaakt.

De nieuwe soorten, hieronder beschreven, zijn ten getale van 18, t. w. *Polynemus polydactylus*, *Polynemus macronema*, *Corvina polykladiskos*, *Corvina sampiensis*, *Mugil macrolepis*, *Eleotris marmorata*, *Pangasius polymorodon*, *Clarias melas-*

ILL# : 11093613

11093613

ma, *Barbus kusnensis*, *Rohula melanopleura*, *Leuciscus oxygastroides*, *Sprattella pseudopleurus*, *Engraulis Pfeifferi*, *Engraulis tri*, *Engraulis rhinoorynchos*, *Cottia bornensis*, *Cottia macrognathos* en *Pristis zysron*.

Van enkelen dier soorten zijn de beschrijvingen reeds opgenomen in het binnen kort uit te geven 24ste deel der Verhandelingen van het Balaviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen en hier overgenomen.

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

PERCOIDEL.

Polynemus polydactylus Blkr.

Polynem. corpore elongato compresso, altitudine 5½ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite 5½ circiter in longitudine corporis, longiore quam alto; oculis diametro 5½ circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali supra oculum declivi rectiusculi; rostro obtuso rotundato; maxilla superiore inferiore longiore, paulo post rostrum desinente, 2½ circiter in longitudine capitis; praeperculo rotundato denticulato, spina majore nulla; operculo acuto postice membranaceo; squamis lateribus 100 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsalibus altitudine subaequalibus, corpore paulo humilioribus; dorsali 2^a et analitidibus subaequalibus, corpore paulo humilioribus; subaltigenibus; vix emarginatis; pectoralibus acutis pinnam analem subaltigenibus; radis pectoralibus liberis 14, radiis superioribus corpore multo longioribus inferioribus pinnas ventrales attingentibus; ventralibus acutis pectoralibus duplo circiter brevioribus; spina ventrali ante pinnam dorsalem 1^a inserta; caudali lobis acutissimis, superiore longiore 3½ circiter in longitudine corporis; colore corpore superiore coerulescente, inferne flavescente; pinnis flavis vel faeco-aurantiaceis.

E. 7. D. 8-1/15 vel 1/16. P. 15 + 14 solitar. V. 1/5. A. 3/12. C. 17 et lat. brev.

Habit. Bandjermassing, in flavis.

Longitudo specimenis uniei (absque filis) 185".

Aanno. Deze *Polynemus* heeft in habitus en lengte van draden het meest van *Polynemus longifilis* CV., doch laat zich daarvan gemakkelijk bij den eersten oogopslag onderscheiden door hare veel kleinere schubben, terwijl zij tevens het dubbele van het aantal vrije borststraden heeft van *Polynemus longifilis* CV. Bij mijn specimen zijn de twee bovenste vrije borststraden meer dan twee maal zoo lang als het ligchaam. Deze is de eenige mij bekende soort, welke een zoo groot aantal van die draden heeft.

Polynemus longifilis CV. Poiss. III p. 270.

Polynem. corpore elongato compresso, altitudine 6 circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite 6 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis, longiore quam alto; oculis diametro 5 ad 7 in longitudine capitis; linea rostro-frontali supra oculum concava; rostro obtuso rotundato; maxilla superiore inferiore longiore, post oculum desinente $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; praepetculo rotundato denticulato, angulo dente unico majore spineiformi; operculo acuto postice membranaceo; squamis lateribus 60 ad 70 in serie longitudinali; pinnis dorsalibus altitudine subaequalibus, corpore humilioribus; dorsali 2° et anali vix emarginatis; pectoralibus acutis pinnam analem attingentibus; radiis pectoralibus liberis 7, radiis superioribus corpore longioribus, inferioribus apicem ventralium attingentibus vel subattingentibus; ventralibus acutis pectoralibus duplo vel plus duplo brevioribus; spina ventrali spinis dorsalis anterioribus opposita; caudali lobis acutissimis, superiore longiore $3\frac{1}{2}$ ad 3 in longitudine corporis; colore corpore superne coeruleo inferne flavo; pinnis flavis, dorsalibus fusco arenatis.

B. 7. D. 7 vel 8-1/16 vel 1/17. P. 15 ad 17 + 7 solitar. V. $1\frac{1}{5}$. A. $3\frac{1}{2}$ vel 3/13. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Pentaneus* Seba. Thesaur. III p. 74 tab. 27 fig. 2.

Polynemus quinquevatus L. Syst. nat. ed. Gmel. I p. 1400.

Polynemus paradisicus L. ibid. p. 1401.

Typsee Mitchel. Russ. Corom. Fish. II p. 69 fig. 185.

Polynemus risua Ham. Buch. Gang. Fish. p. 228.

Polynemus aureus Ham. Buch. ? ibid.

Polynemus topocui Ham. Buch. ? ibid.

Poisson mangue ou de paradis Edwards Av. 208 tab 208.

Polynème à longs filets CV. Poiss. III p. 270.

Topsi mautz Bengalens.

Na denumbia Birman.

Poisson mangue, Pêche mangue et Mango-fish Gall. et Britt. Ind orient.

Habit. Bandjermassing et Palembang, in fluvii; Sampit, in mari. Longitudo 8 specimenum 90" ad 190".

Aann. Ik beschreef deze soort vroeger (Nat. Tijdschr. N. Ind. I p. 269) naar een enkel zeer jeugdig specimen. Sedert ontving ik nog zeven grootere specimen van Palembang en Bandjermassing en Sampit, welke het stellen eener meer juiste diagnose hebben toegelaten, hetwelk te meer noodig was, om

de verschillen aan te toonen tusschen deze soort en de hieronder beschrevene nieuwe species *Polynemus macronema*, welke zeer na aan haar is verwant.

Polynemus macronema Blkr.

Polynem. corpore elongato compresso, altitudine 6 circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis, longiore quam alto; oculis diametro 7 circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali supra oculum convexiuscula; rostro obtuso rotundato; maxilla superiore inferiore longiore, longe post oculum desinente, $1\frac{1}{2}$ ad 2 in longitudine capitis; praepetculo rotundato, denticulato, spina majore nulla; operculo acuto postice membranaceo; squamis lateribus 65 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsalibus altitudine subaequalibus, corpore humilioribus; dorsali radiosa et anali non vel vix emarginatis; pectoralibus acutis capite longioribus; radiis pectoralibus liberis 7, radiis superioribus corpore longioribus, inferioribus apicem ventralium attingentibus vel subattingentibus; ventralibus acutis pectoralibus duplo vel plus duplo brevioribus; spina ventrali spinis dorsalibus anterioribus opposita; caudali lobis acutissimis $3\frac{1}{2}$ ad 4 in longitudine corporis; colore corpore superne coeruleo inferne flavo; pinnis flavis, pectoralibus colore corpore superne coeruleo inferne flavo; pinnis flavis, pectoralibus magna parte nigris, dorsalibus caudalique fusciscentie arenatis; radiis pectoralibus liberis superioribus adultis fuscis.

B. 7. D. 8-1/16 vel 1/17. P. 17 vel 18 + 7 solitar. V. $1\frac{1}{5}$. A. $3\frac{1}{12}$ vel 3/13. C. 17 et lat. brev.

Habit. Bandjermassing et Pontianak, in fluvii; Sampit, in mari.

Longitudo 3 specimenum 185" ad 245".

Aann. Deze soort, hoe na ook verwant aan *Polynemus longifilis* CV. is er toch bij den eersten oogopslag van te onderscheiden door min of meer konvexs voorhoofd, langere bovenkaak en grootendeels zwarte borstvinnen. De lengte harer vrije borststriden doet niet onder voor die van *Polynemus longifilis* CV. Van *Polynemus melanochir* CV. verschilt zij ten duidelijkste door veel langere vrije draden, ranker ligchaam veel talrijker schubben op eene overlangsche rei enz.

SCLEROPAREL.

Synanceia asteroblepa Richards. Voyage of the Sulphur Zool. p. 69 tab. 39 fig. 1—3.

Synanc. corpore subelongato antice cylindraceo postice compresso, alti-

ILL# : 11093613
1.32.15. TH

tudine $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; capite alapidato tuberculis et cristis ossis sulcato et tuberculato, $3\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis, vix longiore quam alto ac lato; vertice frontaque depressionibus vel foveis magnis nullis; oculis superis orbitis non elevatis, diametro 9 ad 11 in longitudine capitis, diametris 3 ad 4 a se invicem distantibus; fossa suboculari nulla; ore simo; maxilla inferiore verticaliter ascendente; labio inferiore mentoque fimbriatis, mento cristis 2 majoribus; ossibus suborbitalibus tuberculis antice processibus 2 obtusis; praepetculo processibus 4 ossibus obtusis; operculo cristis 2 ossibus; cute alepidota, capite dorsoque spinulis minimis vix conspicuis sparsis scabrisculis; pinnis, caudali excepta, radiis fere omnibus simplicibus; dorsali spinosa radiosa paulo humilior sed plus duplo longiore, spina postica spinis ceteris longiore; dorsali radiosa ante basin caudalis desinente; pinnis pectoralibus radiis longissimis capite vix brevioribus; ventralibus capite duplo circiter brevioribus magna parte liberis; anali rotundata; caudali convexa 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridi-nigricante, inferne dilute viridescente; dorso lateribusque guttis et maculis numerosis nigricantibus; pinnis nigricantibus, pectoralibus caudaliq. viridi vel rufescente variegatis et maculatis; caudali postice rufa marginata.

B. 7. D. $16\frac{1}{6}$ vel $16\frac{5}{6}$. P. 15 vel 16. V. $1\frac{1}{4}$. A. $3\frac{1}{7}$ vel $4\frac{6}{6}$. C. 12 vel 14 et lat. brev.

Habit. Pamangkrat, in fluvio et aquis fluvio-marinis.
Longitudo 2 specimenum $100\frac{1}{2}$ et $154\frac{1}{2}$.

Aann. Deze soort was tot nog toe slechts van *Nyeno Guinea* bekend en werd eerst in de laatste jaren beschreven en afgebeeld door den heer J. Richardson. Bij mijne beide specimen tel ik slechts 4 en niet 5 buikvinstralen (zoo als de heer Richardson oorgeeft) en voorts 15 en 16 buikvinstralen.

SCIAENOIDEL.

Corvina polykladiskos Blkr.

Corvin. corpore oblongo compresso, altitudine 4 et paulo in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite 4 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine 2 fere in ejus longitudine; oculis diametro 5 et paulo in longitudine capitis; rostro convexo, oculo paulo longiore, non ante os prominente; linea frontali leviter concava; maxilla superiore ante inferiorem prominente, sub pupilla desinente; maxilla inferiore inferne poris 4; ore antice rictu parum obliquo; dentibus maxillis bene conspicuis, maxilla superiore serie externa utroque latera

p. m. 18; praepetculo maxime posteriore valde obliquo, leviter dentato, angulo rotundato; linea dorsali rotundata, linea ventrali multo convexiore; linea laterali usque sub 2^a tertia parte pinnae dorsalis radiosa curvata, singulis squamis ramulis numerosis flabelliforme dispositis; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; pinnae dorsali parte spinosa longitudine $1\frac{1}{2}$ in parte radiosa sed parte radiosa altiore et corpore duplo circiter humilior, spina 4^a ceteris longiore, 2^a 4^a duplo fere brevior, penultima ultima multo brevior; pinnis pectoralibus $1\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; ventralibus radio 1° in filum annu attingentem producto; anali spina 2^a $1\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; caudali rhomboidea 6 $\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne griseo inferne argenteo; dorso vitiis obliquis numerosis nigricantibus; pinnis flavescantibus, dorsali fusco arenata.

B. 7. D. $10\frac{1}{2}$ vel $1\frac{1}{2}$ 28. P. $2\frac{1}{17}$. V. $1\frac{1}{3}$. A. $2\frac{1}{7}$ vel $2\frac{1}{8}$. C. 17 et lat. brev.

Habit. Ranjermassing, in fluvio.
Longitudo specimenis unius $230\frac{1}{2}$.

Aann. Deze soort is na verwant aan *Corvina cya* CV. en *Corvina miles* CV, van welke beiden zij echter door meerdere kenmerken is te onderscheiden. Ik heb haar genoemd naar de talrijke lijne vertekkingen, welke de zijlijn op elke haver schubben vertoont.

Corvina sampitensis Blkr.

Corvin. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 et paulo in ejus altitudine; capite $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$, latitudine 2 circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 in longitudine capitis; rostro convexo oculo brevior, non ante os prominente; linea rostro-dorsali fronte non concava; maxilla superiore vix ante maxillam inferiorem prominente, sub posteriore oculi parte desinente; maxilla inferiore inferne poris 4 vel 5; ore antice, rictu obliquo; dentibus maxillis bene conspicuis, maxilla superiore serie externa utroque latere p. m. 14; praepetculo rotundato dentato; linea dorsali rotundata linea ventrali multo convexiore; linea laterali usque sub posteriore dimidia parte pinnae dorsalis radiosa curvata, singulis squamis ramulis 2 vel 1 vel nullis; squamis lateribus 45 ad 50 p. m. in serie longitudinali; pinnae dorsali parte spinosa parte radiosa duplo brevior sed ea altiore et altitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis; spinis gracilibus 3 ceteris longiore, 2^a tertia paulo brevior, penultima ultima longiore; pinnis pectoralibus $1\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; ventralibus non productis annu

non attingentibus; anali spina 2' capite duplo brevior; caudali rhomboiden 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne coerulescens inferne argenteo, pinnis flavescens.

R. 7. D. 9-1/29 vel 9-1/30 vel 10/29 vel 10/30. I'. 2/15. A. 2/7 vel 2/8. C. 17 et lat. brev.

Habit. Sampit, Borneo australis, in mari.

Longitudo specimenis unici 111'''.

Aann. Ook deze soort is verwant aan *Corvinus miles* CV, doch ranker van ligchaam, heeft kleineren kop, den snuit korter dan het oog, een rugdoorn minder, de zijfin niet menuswaardig getakt, enz.

MUGILOIDEL.

Mugil macrolepis Blkr.

Mug. corpore oblongo compresso, altitudine 4 fere in ejus longitudine; capite depresso 5 fere in longitudine corporis; altitudine capitis 1½, latitudine 1½ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo in latitudine capitis, 1½ in capitis parte postoculari, diametro 1½ circiter a se invicem distantibus; membrana palpebrali iridem non tegente; linea rostro-dorsali capite declivi rectiusculi; rostro non convexo, depresso, oculo brevior; naribus anterioribus rotundis, posterioribus subtrianguliformibus; osse suborbitali emarginato, postice truncato, denticulis bene conspicuis; osse maxillari superiore ore clauso inconspicuo; labio superiore carnosissimo non papillato; denticulis maxillaribus oculo armato tantum conspicuis; maxilla superiore deorsum valde protracili; tuberculo inframaxillari symphysali subtriangulo; denticulis palatinis in thurmas 2 elongatas collocatis; lingua peripheria thurmis denticulorum parvis obsita; foramine praevomerino nullo; praeperculo acutangulo angulo rotundato, margine posteriore obliquo emarginato; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali, parte basali stris 6 ad 8; squamis axillaribus brevibus; pinnis dorsalis minus longitudine pinnarum pectoralium a se invicem distantibus, altitudine subaequalibus, corpore multo humilioribus, spinosa spinis crassius, 1' ceteris longioribus et crassioribus; dorsali radiosa acuta, non vel vix emarginata; pinnis pectoralibus capite paulo brevioribus; ventralibus angulatis pectoralibus paulo brevioribus; anali acuta vix emarginata, dorsali radiosa vix altiore, spina 3' radio 1' minus duplo brevior; caudali leviter emarginata 4½ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridi inferne argenteo, pinnis hyalino vel flavescens.

R. 6. D. 4-2/7 vel 2/8. P. 2/12. V. 1/3. A. 3/3 vel 3/10. C. 14 et lat. brev.

Habit. Pamaangkai, in fluvio, Sampit, in mari.

Longitudo 4 specimenum 54''' ad 79'''.

Aann. Deze soort is vooral herkenbaar aan haar kort ligchaam, groote schubben en korten kop, die bijkans even hoog is als lang. Het komt mij voor, dat deze soort na verwant moet zijn aan *Mugil amarus* CV, doch de beschrijving daarvan in het groote vischwerk is zoo onvolledig, dat ik daarnaar niet over de mogelijke identiteit of verschillen kan oordeelen. Zoo zie ik in die beschrijving geen gewag gemaakt van de hoogte des ligchaams, van het aantal schubben op eene overlangsche vel, van de lengte van het achteroogknuls-gedeelte van den kop enz. Daar ik de bovenbeschreven species tot geene der bekende kan terugbrengen, stel ik voor haar een' nieuwen soortnaam te geven, afgeleid van hare trekkelijk groote schubben.

Mugil melanochir K. v. II. CV. Poiss. XI p. 108.

Mug. corpore subelongato, antice subcylindrico, postice compresso, altitudine 4½ ad 5 in ejus longitudine; capite convexo, 4½ ad 4½ in longitudine corporis; altitudine capitis 1½ ad 1½, latitudine 1½ ad 1½ in ejus longitudine; oculis diametro 2½ ad 4½ in longitudine capitis, 2 ad 2½ in longitudine; parte postoculari, diametro 1½ ad 2½ a se invicem distantibus; palpebris oculi bulbum non tegentibus; linea rostro-frontali convexa; rostro junioribus oculo brevior, adultis oculo longior; naribus anterioribus rotundis, posterioribus ovalibus majoribus; osse suborbitali emarginato, denticulis valde conspicuis; labio superiore gracili non fimbriato; maxilla superiore deorsum valde protracili; osse maxillari superiore ore clauso inconspicuo; denticulis maxillaribus vix conspicuis; maxilla inferiore symphysi tuberculo subconico; denticulis palatinis minimis in thurmas 2 vix parvis obsita; lingua peripheria thurmis denticulorum parvis obsita; foramine praevomerino magno; praeperculo acutangulo angulo rotundato, margine posteriore obliquo postvomerino descendente; squamis lateribus 25 ad 30 in serie longitudinali; squamis axillaribus brevibus; pinnis dorsalis minus longitudine pinnarum pectoralium a se invicem distantibus, dorsali spinosa radiosa humilior, spinis crassius, dorsali radiosa et anali altitudine aequalibus, corpore humilioribus, acutis, apice rotundatis, non emarginatis; pectoralibus acutis 1½ circiter in longitudine

capitis; ventralibus obtusis pectoralibus brevioribus; caudali subintegra vix emarginata, $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{2}{3}$ in longitudine corporis; colore corpore supene olivaceo-viridi inferne argenteo; pinis pectoralibus maxima parte nigris; pinis ceteris viridescentibus vel fusciscentibus; lateribus interdum vitis longitudinalibus fusciscentibus.

B. 6. D. 4-1/8 vel 4-1/9. P. 2/15 vel 2/16. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 14 et lat. brev.

Synon. *Muge christian* Q.G. Voy. de Freycin.

Mugil melanopterus Ehr.

Mugil macrolepidotus Rüpp. Atl. R. N. Afr. F. R. M. p. 140 tab. 35 fig. 2.

Muge macrolepidote CV. Poiss. XI p. 99.

Muge a pectoratus noires CV. Poiss. XI p. 106.

Arabi Arab. Or. Mar. rubr.

Kran Greh Indig. Surabaya.

Kran Belanah Mal.

Habit. Sumpit, Batavia, Samarang, Surabaya, Kammal, Padang, Banka, in mari.

Longitudo 16 specimenum 10" ad 26"."

Aann. *Mugil melanochir* K. v. H. is, volgens de talrijke specimen die ik er van waargenomen, de jeugdige visch van *Mugil macrolepidotus* Rüpp.

Gobioidel.

Eleotris marmorata Blkr.

Eleotr. corpore elongato, antice cylindrico postice compresso, altitudine $5\frac{1}{2}$ ad 6 fere in ejus longitudine; capite acuto, depresso, $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitis 2, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali decedivi concaviuscula; oculis diametro 9 circiter in longitudine capitis, diametris 2 circiter a se invicem distantibus; orbitis glabris; regione temporali sulcata; rostro ex parte squamoso, dentibus maxillis pluriserialis parvis, serie externa majoribus conicis; maxilla superiore inferiore brevior, sub oculo desinente; viciu obliquo; squamis etenoidis flabelliforme striatis, lateribus 70 p. m. in serie longitudinali; appendice anali oblonga compressa; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa paulo humilior; dorsali radiosa et anali postice oblique rotundatis, corpore multo humilioribus; pectoralibus ventralibus longioribus sed capite multo brevioribus; caudali obtusa rotundata 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; corpore toto fusco profundiore et aurantico pulcherrime mar-

morato et nebulato; pinis omnibus nigro, rubro et fusco variegatis, nigro pinis dorsalibus praevalente.

B. 6. D. 6-1/9 vel 1/10. P. 18 vel 19. A. 1/3 vel 1/9. C. 12 vel 14 et lat. brev.

Habit. Bandjermassing, Borneo austro-orientalis, et Palembang, Sumatrae austro-orientalis, in fluvitis.

Longitudo 2 specimenum 230" et 255"."

Aann. Deze fraaie soort heeft in habitus veel van *Philipinus dormicator* CV. en behoort in haar geslacht tot de groep van *Eleotris gyrinus* CV. en *Eleotris guavina* CV., doch is duidelijk genoeg daarvan onderscheiden, vooral door haar fraai met bruin en oranje gemarmerd en gevulkt lichaam.

Siluroidei.

Pangasius polyuranodon Blkr.

Pangas. corpore elongato compresso, altitudine 6 in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso vix convexo, $3\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine et latitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali vix convexa; oculis posticis, diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, supene diametris $2\frac{1}{2}$, inferne diametro $1\frac{1}{2}$ a se invicem distans; cirris 4, supramaxillaribus os lumenale paulo superantibus, inframaxillaribus oculo plus duplo longioribus; maxillis dentibus pluriserialis, parvis, aequalibus; maxilla inferiore superiore brevior; dentibus vomerinis et palatinis parvis conicis, vomerinis in thurram magnam quadratam, palatinis in thurmas 2 oblongas parvas ad latera thurrae vomerinae collocatis; scuto capitis crassaque interparietali rugosis; linea laterali rectiuscula ramosa; linea dorsali linea ventrali convexiore; pinna dorsali radiosa acuta, non emarginata, corpore vix humilior, spina postice serrata; pinna adiposa gracili, pinnae analis parti posteriori opposita, multo altiore quam longa, altitudine oculum subaequant; pinis pectoralibus acutis, capite paulo brevioribus, spina postice serrata; ventralibus pectoralibus minus duplo brevioribus, analom non attingentibus; anali 4 fere in longitudine corporis; caudali profunde incisae, lobis acutis $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore plumbeo-coeruleo, inferne argenteo; pinis flavescenscentibus.

B. 7. D. 1/7. P. 1/12. V. 1/3. A. 5/33. C. 17 et lat. brev.

Habit. Bandjermassing, in fluvitis.

Longitudo specimenis nunci 160"."

Aann. Deze soort is kenbaar aan hare in eene groote vierkanle groep bijeenstaande ploegbeenstanden, gering aantal kieuwstralen enz. Ik bezit nog eene na aan deze verwante nieuwe soort van Palembang, welke ik *Pangasius juaro* heb genoemd en welker beschrijving nog niet is gepubliceerd. Deze heeft de ploegbeenstanden even zoo gerangschikt en ook 7 kieuwstralen, doch de voeldraden zijn er aanmerkelijk korter, vooral de kindraden, en de oogen staan er hooger, terwijl ik er in de aarsvin slechts 4/30 stralen tel, niettegenstaande het specimen meer dan tweemaal groofter is als het boven beschrevene.

Arius truncatus CV. Poiss. XV p. 48.

Ar. corpore elongato compresso, altitudine $7\frac{1}{2}$ ad 8 in ejus longitudine; capite acuto, a rostro usque ad apicem operculi $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$, a rostro usque ad apicem cristae interparietalis $2\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; latitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad 2 in ejus longitudine usque ad apicem operculi; oculis diametro 6 ad 7 in longitudine capitis usque ad apicem operculi, diametris 2 circiter a se invicem distantibus; linea rostro-dorsali occipite convexa, fronte rectiuscula; rostro antice subtruncato; scuto capitis irregulariter sulcato et granulato, sulco antice glabro elongato, granulis parvis; crista interparietali minus duplo longiore quam basi lata, tota sulcata et granulata, apice leviter emarginata os interspinosum parvum granulatum attingente; cirri 6, supramaxillarius os humerale, infra-maxillarius externis et internis aperturam brachialem attingentibus vel sub-atingentibus; maxillis dentibus pharyngiacis parvis aequalibus, superiore inferiore longiore; ore infero; dentibus palatinis conicis parvis in thymas 2 oblongo-ovales antice et lateraler in palato collocatis; osse scapulari glabro; spinis dorsali et pectoralibus crassis, antice granulosis, apice et postice dentatis, non in fila productis, dorsali 6 ad $6\frac{1}{2}$, pectoralibus 7 ad $7\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; pinna dorsali radiosa acuta corpore multo altiore; pinnae dorsali radiosa acuta corpore multo altiore; pinna adiposa anali plus duplo brevior, oblonga, rotundata, aequae alta fere ac basi longa; pinnis pectoralibus $1\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus angulatis 2 in longitudine capitis; radio ventrali postico non tumefacto vel cartilagineo; anali angulata, vix emarginata, longiore quam alta; caudali profunde excisa lobo superiore acutiusculo inferiore longiore $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore superne plumbeo, inferne argenteo, pinnis flavescens; dorsali radiosa superne nigro marginata.

B. 6. D. $1\frac{1}{7}$. P. $1\frac{1}{9}$. V. $1\frac{1}{3}$. A. $\frac{6}{16}$ vel $7\frac{1}{17}$. C. 15 et lat. brev.

Synon. *Arius à nez tronqué* CV. Poiss. XV p. 48.

Habit. Pannangkät, in fluvio.
Longitudo 2 specimenum $121''$ et $144''$.

Aann. Mijne specimenen laten zich geheel terughrenge tot de korte beschrijving van *Arius truncatus* CV., zoodat ik niet aarzelen, ze te beschouwen als daartoe behoorende. De heer VALKENNES geeft van deze soort op dat ze door LESCHENAULT op Java zou verkregen zijn. Tot nog toe is mij echter van Java nog geen enkel specimen onder de oogen gekomen.

Clarias melasoma Blkr.

Clar. corpore elongato, antice subcylindrico postice compresso, altitudine $8\frac{1}{2}$ ad $7\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; capite depresso $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $2\frac{1}{2}$ ad 2, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; scuto capitis leviter granuloso; impressionibus frontali et occipitalibus; ovalibus, frontali occipitali majori; oculis diametro 12 circiter in longitudine capitis; cirris nasalis et infamaxillarius internis medietas pinnae pectorales attingentibus, supramaxillarius pinnae pectorales superantibus, infamaxillarius externis apicem pectoralium fere attingentibus; vitta dentium vomerorum medio postice non producta; osse genibus; vitula dentium vomerorum medio postice non producta; osse interparietali lato, postice obtuso; pinnis dorsali, caudali et anali vix longius, postice rotundatis, dorsali membran tenni radiis conspicuis, radiis unitis, postice rotundatis, dorsali membran tenni radiis conspicuis, radiis longissimis corpore minus duplo humilioribus; pinnis pectoralibus ventralibusque rotundatis; pectoralibus ventralibus minus duplo longioribus et capite minus duplo brevioribus, spina crassa antice dentata capite plus duplo brevior; ventralibus analium attingentibus; caudali 7 ad $7\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore pinnisque nigro.

B. 9. D. 69 vel 70. P. $1\frac{1}{9}$. V. $1\frac{1}{3}$. A. 57. C. 17 = D. A. C. 143.

Synon. *Kan Lela* Palembang.

Habit. Trakukarta, Bornéo austro-orientalis, in flumine Kusan; Palembang, Sumatrae austro-orientalis, in flumine Musi.

Longitudo 2 specimenum $176''$ et $306''$.

Aann. Deze soort heeft zeer groote verwantschap met *Clarias melasoma* Blkr. van Java. Wat mij noopt haar als eene eigene soort te beschouwen is, dat zij aanmerkelijk ranker is van ligchaam en minder hoog van rug, en dat hare vorkale vinnen niet vleezig zijn. *Clarias fuscus* CV. van Sumatra zou slechts 48 aarsvinstalen hebben en 67 rugvinstalen. In-

dien de afbeelding van *Macrophetomole brun* Lacép. tot *Clarias fuscus* CV. betrekking heeft en eenigzins nauwkeurig is, dan wijkt *Clarias fuscus* CV. bovendien nog af, zoowel van *Clarias melasoma* als van *Clarias meladerma*, door kortere voeldraden en veel splisere interparietalkam.

CYPRINOIDEI.

Systomus apogon CV. Poiss. XVI p. 299.

Systom. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ ad 3 in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ ad 3 in ejus altitudine; capite acutiusculo $4\frac{1}{2}$ ad 5 in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$, latitudine 2 circiter in ejus longitudine; linea rostro-dorsali vertice concava; ocellis diametro 3 ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in capitis parte postoculari; distantia interoculari $2\frac{1}{2}$ ad 3 in longitudine capitis; rostrum acutiusculo antice leviter convexo, non ante os prominente, non truncato, junioribus oculo brevior, acetate protractilibus oculo non brevior; maxilla superiore inferiore paulo longiore, ante oculum desinente, verticaliter deorsum valde protracibili; maxilla inferiore non uncinata; ore antice labiis carnosus non lobatus; denticulus pharyngealis triseriatus, serie externa 5 uncinatis; osse scapulari trigono obtuso; dorso elevato angulato ventre multo convexiore; linea laterali rectiuscula lineam rostro-caudalem non attingente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 35 p. m. in serie longitudinali, 13 p. m. in serie transversali; inguinitibus squamis elongatis; pinnis dorsali et anali basi vagina squamosa humili; dorsali post pinnas ventrales incipiente, acuta, emarginata, corpore multo humilior, spina crassa posice dentata capite brevior; pectoralibus et ventralibus acutis, subaequalibus, capite brevioribus; pectoralibus ventrales attingentibus; ventralibus analen non attingentibus; anali acuta, non vel vix emarginata, corpore plus duplo humilior; caudali profunde incisae, lobis acutis 4 ad 4 $\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore supere viridi inferne argenteo; squamis lateribus plurimis basi macula verticali fusca vel nigra; pinnis membrana viridibus, radiis vulgo rubris; membrana pinnae dorsali annulique frequentiter fusco arenata; cauda junioribus basi pinnae macula diffusa nigra.

B. 3. D. $4\frac{1}{3}$ vel $4\frac{1}{2}$. P. $1\frac{1}{16}$. V. $1\frac{1}{9}$. A. $\frac{3}{5}$ vel $\frac{3}{6}$. C. 19 et lat. brev.

Syngn. *Barbus apogon* Kuhl. CV. Poiss. XVI p. 299.

Ikan Lencat et *Ikan Lalawak* Mal. Batav.

Habit. Praebekarta, Borneo austro-orientalis in flumine Kusan; Palom-hang, Sumatrae austro-orientalis, in flumine Munsji; Batavia, in flumine Tjihwong.
Longitudo 24 specimenum 85''' ad 198'''.

Aann. Het blijkt meer en meer, dat de stroomgebieden der groote Soenda-eilanden tamelijk rijk zijn aan soorten van *Systomus*. Van Java ken ik er thans 2, van Borneo 5 en van Sumatra 5. De Javasche zijn *Systomus lanceolatus* Blkr. en *Systomus apogon* CV.; de Borneosche *Systomus apogon* CV., *Systomus melanopterus* Blkr., *Systomus microlepis* Blkr., *Systomus bulbatus* Blkr. en *Systomus truncatus* Blkr.; de Sumatrasche *Systomus apogon* CV., *Systomus bulbatus* Blkr. en *Systomus truncatus* Blkr. Alle deze soorten zijn afgebeeld in mijne nog niet afgedrukte verhandeling over de Cyprinoiden van den Indischen Archipel. *Systomus melanopterus* beschreef ik in eene vroegere bijdrage over de ichthyologie van Borneo onder den naam van *Barbus melanopterus*, naar een jongdij specimen. Sedert ontving ik grootere specimen van Borneo en Sumatra welke geen spoor van voeldraden bezitten, zoodat, wat ik bij het kleine specimen voor draadjes heb aangezien, stellig gescheurde lippen moeten geweest zijn, aan welke misvatting men bij kleine specimen met teedere lippen ligtelijk bloot staat. Bij de andere individua is het ligchaam betrekkelijk aanmerklijk hooger dan bij de jongere.

Barbus kusnensis Blkr.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite acutiusculo non convexo, $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; ocellis diametro $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, diameter 1 a se invicem distantibus; rostrum non convexo, acuto, oculo paulo brevior; maxilla superiore inferiore vix longiore, deorsum valde protracibili, ante oculum desinente; ore antice; cirris labialibus maxillaribus longitudinaliter attingentibus; maxillaribus ocelli partem posteriorem attingentibus; denticulus pharyngealis triseriatus, serie externa 5 subuncinatis; osse scapulari trigono obtuso rotundato; linea frontali decurvi rectiuscula.

dorso elevato carinato; linea dorsali angulata. ventrali rotundata; linea laterali declivi leviter concava, lineam rostro-caudalem attingente, lineae ventrali magis quam lineae dorsali appressimata; squamis medio reticulatis, peripheria subradialium striatis, lateribus 23 p. m. in serie longitudinali, 9 ad 10 in serie transversali; inguitibus squamis elongatis; pinna dorsali acuta non emarginata, altitudine 1½ in altitudine corporis, spina denticulata capite brevior, paulo post pinnas ventrales inserta; pinnae pectorales ventralibusque acutis, pectoralibus ventralibus longioribus sed capite brevioribus, ventrales attingentibus; anuli acuta non emarginata, corpore plus duplo humilior; caudali profunde incisae lobis acutis, 4 et paulo in longitudinaline corporis; colore corpore superne viridi inferne argenteo; pinnae rossae, dorsali, anuli caudalique leviter fusco marginatis.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 9/14. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Habit. Prabhakara, Borneo austro-orientalis, in flumine Kusum.
Longitudo speciminis nudi 76''.

Aann. Deze soort is na verwant aan *Barbus bilionensis* Blkr. (Nat. Tijdschr. N. Ind. III p. 97) doch mist de violet-kleurige rugvlek, is iets hooger van lichaam, heeft den rugdoorn achter de buikvinnen ingeplant en de borstvinnen tot aan de buikvinnen reikende. Zij moet ook zeer na verwant zijn aan *Barbus roseipinnis* CV. van Pondichery, maar deze soort zou den onderrand der staartvin zwartachtig hebben. Elders heb ik overigens reeds gezegd, dat de beschrijving van deze soort in het groote vischwerk te oppervlakkig is, om over de mogelijke identiteit met de bovengenoemde verwante soorten behoorlijk te oordeelen, eene identiteit, welke echter, het verschil van woonplaats in aanmerking genomen, niet waarschijnlijk is.

Rohita melanopleura Blkr.

Roht. corpore oblongo compresso, altitudine 3½ ad 3¾ in ejus longitudinaline, latitudine 2½ ad 2¾ in ejus altitudine; capite obtuso 4½ ad 5½ in longitudinaline corporis; altitudine capitis 1½ ad 1¾, latitudine 1½ ad 1¾ in ejus longitudinaline; ocellis diametro ¾ ad 4 et paulo in longitudinaline capitis, 1 et paulo ad 1½ in capitis parte postoculari; distantia interoculari 2 fere ad 1½ in longitudinaline capitis; rostro non convexo, poris non conspicuis, vix ante os prominente, oculo longiore; maxilla superiore inferiore paulo longiore, longe ante oculum desinente; cirri labiales maxillarius vix

longioribus, oculum attingentibus, maxillarius angulum oris superantibus; labiis valde carnosus papillis gracilibus ciliatis, papillis labio inferiore longioribus; denticulis pharyngealibus triseriatis vix curvatis, serie externa 5; osse scapulari trigono, obtuso; linea rostro-dorsali capite declivi posticecula; dorso elevato ventre convexiore; linea laterali antice declivi postice reclusula, lineam rostro-caudalem vix vel non attingente; squamis parte lineae longitudinaliter striatis, lateribus 50 p. m. in serie longitudinali, 20 p. m. in serie transversali; inguitibus squamis elongatis; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, acuta, paulo emarginata, corpore multo humilior, basi 3½ ad 3¾ in longitudinaline corporis; pectoralibus ventralibusque acutis, capite brevioribus; pectoralibus ventrales non attingentibus; ventralibus pectoralibus paulo longioribus, analem non attingentibus; anuli acuta non vel vix emarginata, corpore multo humilior; caudali profunde incisae lobis acutis, superiore paulo longiore 4 ad 5 et paulo in longitudinaline corporis; colore corpore pinnaeque viridi; lateribus post medias pinnae pectorales maculis nigris reticulatis.

B. 3. D. 4/7 vel 4/18. P. 1/16. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Habit. Pandjermassing, Borneo austro-orientalis, et Patembang, Sumatrae austro-orientalis, in fluvio.

Longitudo 3 speciminum 126'' ad 130''.

Aann. Deze soort is zeer kenbaar aan haven gladden, niet bollen en niet vooruitstekenden snuit, lange voeldraden, talrijke schubben, netsgewijze zwarte tekening der zijden achter het midden der borstvinnen enz.

Leuciscus oxygastroides Blkr.

Leucisc. corpore oblongo compresso, altitudine 3½ ad 4½ in ejus longitudinaline, latitudine 3 circiter in ejus altitudine; capite acuto 5½ ad 6 in longitudinaline corporis; altitudine capitis 1½, latitudine 2½ circiter in ejus longitudinaline; ocellis postero-inferis, diametro 2½ ad 3 et paulo in longitudinaline capitis, 1 ad 1½ in capitis parte postoculari; distantia interoculari 3 ad 4 in longitudinaline capitis; rostro acuto, oculo brevior; maxilla superiore inferiore brevior, parum protrahili, ante oculum desinente; maxilla inferiore maxime ascendente symphysi subnata; denticulis pharyngealibus triseriatis, serie externa 5 mucinatis; osse scapulari trigono, apice acutiuscule rotundato; linea rostro-dorsali capite convexa; lineis dorsali et ventrali rotundatis, ventrali dorsali multo convexiore; ventre ciliato; linea laterali valde curvata, postice lineam ventrali multo magis quam lineam dorsali appressimata, tota fere infra lineam rostro-caudalem sita; squamis longitudinaline inaequalibus, non vel vix striatis.

III.

lateribus 40 p. m. in serie longitudinali, 12 p. m. in serie transversali; pinnæ dorsali radiis posticis radiis analibus anterioribus opposita, acuta, non emarginata, corpore multo humilior; pectoralibus acutis, capite multo longioribus, ventralium basin superantibus; ventralibus acutis pectoralibus plus duplo brevioribus, analem non attingentibus; anali acuta, emarginata, corpore plus duplo humilior; caudali profunde incisæ, lobis acutis, inférieure longiore 4½ ad 5 in longitudine corporis; colore corpore supere viridescente inferne argenteo; pinnis flavescens hyalinis marginem posteriorem versus plus minuse fasciculatus vel nigricantibus.

B. 3. D. 2/7 vel 2/8. P. 2/12 ad 2/14. V. 1/6. A. 3/29 ad 3/32. C. 19 et lat. brev.

Habit. Prabukara, Borneo austro-orientalis, in flumine Kusen; Palembang, Sumatrae austro-orientalis, in flumine Musi; Batavia, in fluvio.

Longitudo 9 specimenum 50''' ad 148'''.

Aann. Deze soort is zeer na verwant aan *Leuciscus oxygaster* CV. van Java, doch onderscheidt er zich van door meer zamengedrongen ligchaam, minder talrijke schubben op eene overlangsche rei, verder achterwaarts reikende borstvinnen en door het genus van de overlangsche violetachtige banden op de staartvinkwabben.

CUPEÖIDEL.

Spratella pseudopterus Blkr.

Spratell. corpore elongato compresso, altitudine 5 in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite acutiusculo 5½ in longitudine corporis, longiore quam alto; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; ore antice rictu parvo; rostro oculo brevior; maxilla superiore edentula sub oculi parte anteriore desinente; maxilla inferiore symphysi tactu scabra, denticulis inconspicuis; denticulis palatinis vix conspicuis utroque latere in vitam gracilem dispositis; lingua medio tantum cristâ denticulis vix conspicuis scabra; lineæ dorsali et ventrali regulariter rotundatis, ventrali dorsali convexiore; linea laterali conspicua; squamis partibus basali vulgo longitudinaliter, parte libera vulgo nec strictis nec fimbriatis, lateribus 37 p. m. in serie longitudinali; ventre cultro scutis p. m. 18 posite spinatim serrato; pinnæ dorsali maxima parte in anteriore dimidio corporis sita, acuta, corpore minus duplo humilior, non vel vix emarginata; pectoralibus acutis capite minus duplo brevioribus et ventralibus minus duplo longioribus; ventralibus ante pinnam dorsalem insertis; anali corpore duplo humilior, radiis 2 posticis a cetera pinnæ renovis, pinnæ

non spinatim efficientibus; caudali profunde incisæ lobis acutis 5 ad 5½ in longitudine corporis; colore corpore supere viridescente, inferne argenteo; pinnis hyalino-viridescens.

B. 6. D. 13 vel 14. P. 12 vel 13. V. 1/7. A. 14 + 2. C. 19 et lat. brev.

Habit. Panangkaj, in fluvio et aquis fluvio-marinis. Longitudo 2 specimenum 48''' et 51'''.

Aann. Deze soort is gekenmerkt door hare slanke gedaante, voorwaartsche plaatsing der bukvinnen en vooral door eene kleine tweekantige valsche aarsvin, welke zich achter de eigenlijke aarsvin bevindt.

Engyaulis Pfeifferi Blkr.

Engyaul. corpore oblongo compresso, altitudine 4½ circiter in ejus longitudine, latitudine 4 in ejus altitudine; capite subtrigono, acuto, 7 circiter in longitudine corporis, longiore quam alto; linea rostro-frontali convexa; lineæ dorsali angulata, ventrali rotundata; oculis totis velutis, diametro 6 circiter in longitudine capitis; rostro acuto, oculo vix brevior; maxilla inferiore ante superiorem prominente; maxilla superiore curvata, convexitate antrosum spectante, postica rotundata, ante aperturam buccalem desinente; denticulis maxillaribus, vomerinis et palatinis parvis, aequalibus, numerosis; operculo margine posteriore valde obliquo, convexo, non emarginato; squamis lateribus cycloideis, plurimis scutis basi longitudinalibus, lateribus curvatis, parte libera reticulatis; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; linea laterali inconspicua; ventre cultro spinis 27 p. m. armato; pinnæ dorsali non squamosa, acuta (radiis partim abruptis), corpore minus duplo humilior, radio 1º radio anali 16º circiter opposita, spina erecta valde conspicua; pinnis pectoralibus radio 1º in flum posteriorum pinnæ analis partem attingentem producta, radio 2º capite brevior; pinnis ventralibus acutis radio pectorali 2º minus duplo brevioribus; anali non squamosa, corpore plus duplo humilior, corpore vix plus duplo brevior; caudali profunde incisæ, lobis (partim abruptis); colore corpore supere griseo-coeruleo inferne flavescens vel argenteo; dorso multo fusco arenato; pinnis flavescens.

B. 18. D. 1 spin. + 3/14. P. 1/12. V. 1/6. A. 3/38. C. 19 et lat. brev.

Habit. Pontianak, Borneo occidentalis, in flumine Kapuas.

Longitudo specimenis unci 225'''.

Aann. Deze soort is het naaste verwant aan *Engyaulis tenera* CV. doch verschilt daarvan nog aanmerkelijk. Zij behoort tot de groep van *Engyaulis*, bij welke de borstvinnen draad-

vormig verlengd zijn, de bovenkaak stomp is, niet tot aan de kieuwopening reikt en de rugvin achter het begin der zeer lange aarsvin is geplaatst. Zij is bij den eersten oogopslag herkenbaar aan de lange onderkaak, die voor den snuit uitsteekt en aan het niet uitgesneden zijn van den achterrand des operkels. Van *Engraulis telara* CV. is de formule der stralen boven dien opgegeven als volgt: R. 14 vel 13. D. 13. P. 14. V. 7. A. 70, welke getallen aanmerkelijk van die van *Engraulis Pfeifferi* afwijken. Op de afbeelding van *Engraulis telara* CV. in de groote Histoire naturelle des Poissons zijn bovendien slechts ongeveer 17 buikvelden aangeduid, terwijl ik er bij *Engraulis Pfeifferi* 27 tel.

De bovenbeschrevene koplengte doelt op de lengte van de punt des snuits tot aan het onderste gedeelte van den achterrand des operkels. De lengte van de punt des snuits tot aan den bovenhoek der kieuwopening gaat ongeveer $11\frac{1}{2}$ maal in de lengte des geheels lichaams.

De heer GAYOR beschreef in zijnen Catalogue of Malayan Fishes bladz. 306 eene insgelijks aan *Engraulis Pfeifferi* verwante soort onder den naam van *Engraulis breviceps*, doch welke hooger is van lichaam, grootere oogen en kortere borstvinndraden heeft, slechts 16 kieuwviesstralen bezit enz.

Ik draag deze soort op aan mevrouw Iva PEARSON, welke haar te Pontianak heeft ontdekt en mij met welwillendheid afgeestaan.

Engraulis rhinorhynchus Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV

Haring. V. p. 40.

Engraul. corpore oblongo compresso, altitudine 4 ad $4\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine $3\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{1}{2}$ ad 5 in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro 3 ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, tons velatis; rostro valde prominente, acuto, oculo vix brevior; maxilla superiore ante inferiorem prominente, postice acuta, aperturam branchiarum attingente; dentes maxillarius, palatinus et vomerinus minimi, maxillarius numerosissimi conspicui; squamis reticulatis, lateribus 35 p. m. in serie longitudinali; axillis inguinibusque squamis elongatis; linea laterali inconspicua; ventre

spinis serratis; pinna dorsali tota acie pinnam analensem attingente, margine superiore convexa, corpore humilior; spina dorsali valde conspicua; pinnis pectoralibus acutis, capite multo brevioribus; ventralibus pectoralibus duplo circiter brevioribus; anali corpore duplo humilior, longitudine $3\frac{1}{2}$ ad 4 in longitudine corporis; caudali profunde incisae lobis acutis 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne caeruleo, lateribus inferne flavescendo-argenteo; macula humerali fusca; pinnis flavescens, dorsali antice vulgo faescescente.

B. 11. D. 1 spin. + $3/10$ vel $3/11$. P. $1/11$. V. $1/6$. A. $3/41$ vel $3/32$. C. 19 et lat. brev.

Synon. *Engraulis kamohiensis* Blkr. Ichth. Madur. p. 13, in Verh. Bat. Gen. XXII.

Ikan Bahu kagam Mal. Batav.

Ikan Tri Jar. et Madur.

Habit. Sampit, Bornoe australis, in mari.

Batavia, Sarabaja, Kamoh, in mari.

Longitudo 24 specimenum 70'' ad 110''.

Aann. Deze soort is zeer kenbaar aan haren vooruitsleken den snuit, rugdoorn, scherpe doch korte bovenkaak, kort lichaam, onverlengde borst- en buikvinstralen enz.

Engraulis tri Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Haring-

Vissch. p. 40.

Engraul. corpore elongato compresso, altitudine 5 ad $5\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine 2 ad $2\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite acuto, convexo 5 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro 3 ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, tons velatis; rostro valde prominente, oculo brevior, acuto, convexo; maxilla superiore ante inferiorem prominente, postice acuta, aperturam branchiarum attingente; dentes maxillarius, palatinus vomerinusque minimi, maxillarius numerosissimi conspicui; squamis maxima parte vel centro reticulatis, lateribus 30 p. m. in serie longitudinali; axillis inguinibusque squamis elongatis; linea laterali inconspicua; pinna dorsali ante pinnam analem incipiente, radius posticus radiis analibus anterioribus oppositus, acuta, corpore humilior; pectoralibus acutis capite multo brevioribus; ventralibus pectoralibus duplo brevioribus; anali corpore duplo humilior, longitudine 6 ad $6\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore flavescendo-lylino; fascia cephalo-caudali lata argentea; pinnis flavescens, caudali fere tota nigro marginata.

B. 11. D. 1 spin. + $3/11$ vel $3/12$. P. $1/11$ vel $1/12$. V. $1/6$. A. $3/17$ ad $3/19$. C. 19 et lat. brev.

Synon. *Ikan Titi* Mal. Batav.

Habit. Sampit, Batavia, in mari.

Longitudo 20 specimenum 55'' ad 120''.

Aann. Deze soort is zeer na verwant aan *Engraulis Brownii* CV. Men onderkent haar echter voldoende aan den korten rugdoorn, die bij *Engraulis Brownii* CV. ontbreekt en aan de netgewijze gestreepte schubben. Zij is ook wat platter dan *Engraulis Brownii* CV. en heeft den zilverglanzigen band der zijden veel breder, terwijl de schubben tevens vastler op het ligchaam bevestigd zijn, zoodat men haar gewoonlijk met schubben bedekt aantreft, terwijl *Engraulis Brownii* gewoonlijk de schubben verloren heeft.

Coilia macrognathos Blkr.

Coil. corpore elongato compresso, altitudine 5½ ad 5½ in ejus longitudine, latitudine 2½ circiter in ejus altitudine; cauda gracili; capite acuto, absque processu maxillari 6 circiter in longitudine corporis; rostro acuto, ante os prominente; oculis diametro 5½ circiter in longitudine capitis absque processu maxillari; maxilla superiore posite maxime producta pinnas ventrales fere attingente, denticulis majoribus et minoribus alternantibus, parte producta autem parte orali majoribus; maxilla inferioris denticulis parvis, symphysi tuberculata; dorso angulato; ventre ante pinnas ventrales spinis 12 vel 13, post pinnas ventrales spinis 27 serratis; squamis cycloides reticulatis, lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali posite in 1ª tertia corporis parte incipiente, acuta, corpore paulo humillore, spina brevi ante radium 1ª; pinnis pectoralibus filis liberis initium pinnae analis multo superantibus, parte non producta capite non breviora; ventralibus dorsali oppositis, capite minus duplo brevioribus; anali cum caudali unita, basi corpore ante eam paulo breviora; caudali acuta 5½ ad 7½ in longitudine corporis; colore corpore supeme plumbeo inferne flavescendo-argenteo; pinnis dorsali, pectoralibus et ventralibus flavis, anali caudalique aurantiacis.

B. 10. D. 1 spin. brev. + 3/11 vel 3/12. P. fil. lib. 6 + rad. 11 vel fil. lib. 5 + rad. 11. V. 1/6. A. 2/71 vel 2/60. C. 10.

Habit. Pamangkak, in fluvio et aquis fluvio-marinis.

Longitudo 2 specimenum 205'' et 215''.

Aann. In de laatste jaren zijn meerdere soorten van *Coilia* in de wetenschap bekend geworden. De boven beschrevene

is het naaste verwant aan *Coilia Grayi* Richards. door de sterke verlenging der bovenkaak, doch verschilt er van, door niet uitgesneden staartvin, die onmerkbaar in de aarsvin overgaat, doordien er de aarsvin korter is dan het ligchaamsgedeelte vóór haar gelegen enz.

Coilia borneensis Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Har. V.

p. 45.

Coil. corpore elongato compresso, altitudine 6 ad 5 fere in ejus longitudine, latitudine 1½ ad 2½ in ejus altitudine; cauda gracili; capite acuto 5½ circiter in longitudine corporis; rostro acuto, ante os prominente; oculis diametro 3½ ad 4 in longitudine capitis; maxilla superiore usque ad aperturam branchiarum producta; denticulis maxillis parvis aequalibus; conspiciens; dorso angulato; ventre spinis puercentralibus 4, postcentralibus 7 armatis; squamis cycloides, lateribus 50 ad 60 in serie longitudinali, dimidio libero reticulatis, dimidio basali longitudinaliter striatis; pinna dorsali posite in 1ª tertia corporis parte incipiente, acuta, corpore non vel vix humillore, spina brevi ante radium 1ª; pinnis pectoralibus filis liberis 2ª tertiam partem pinnae analis attingentibus, radiis non productis capite plus duplo brevioribus; ventralibus angulatis capite minus duplo brevioribus; anali antice corpore triplo circiter humillore, longitudine 1½ ad 2 fere in longitudine corporis; anali et caudali distinctis; caudali acutiuscule rotundata inferne leviter vel vix emarginata, 8 ad 9 in longitudine corporis; colore corpore pinnisque flavescendo-lyalino; lateribus immaculatis.

B. 9. D. 1 spin. + 3/10 vel 3/11. P. fil. liber. 12 ad 14 + rad. 6 ad 8. V. 1/6. A. 84 ad 87. C. 19.

Habit. Banjer-massing, Pamangkak, in fluvio et aquis fluvio-marinis.

Longitudo 9 specimenum 90'' ad 140''.

Aann. Deze soort schijnt groote verwantschap te hebben met *Coilia Regnaldi* CV. Poiss. XXI p. 59, doch laat er zich niet mede vereenigen, omdat, volgens den heer VALENCIENNES, *Coilia Regnaldi* 110 aarsvinstralen heeft. De beschrijving van den heer VALENCIENNES is overigens te kort, om over mogelijk verder bestaande verschillen te oordeelen. Van *Coilia Bussu-mieri* CV. is *Coilia borneensis* bij den eersten oogopslag te onderskennen door het gemis van de fraaie goudkleurige zijvlakken; van *Coilia Hamiltoni* CV. door minder langen staart en aanmerkelijk minder talrijke aarsvin- en buikvinstralen;

van *Coilia quadragesimalis* CV. door een meer dan dubbel aantal aarsvinstralen, en van *Coilia Graji* CV. en *Coilia Playfairi* CV. door het niet verlengd zijn der bovenkaak tot achter de kieuwopening.

Ik ontving 4 specimina dezer soort van den heer J. WOLFF van Bandjermassing en 5 van den heer Dr. J. EINTHOVEN van Pampangkat.

SIMBRANCHODEL.

Symbranchus immaculatus Bl. J. Müll. Cant.

Symbranch. corpore valde elongato, antice cylindrico postice compresso, altitudine 27 ad 28 in ejus longitudine; capite acuto 10½ ad 11½ in longitudinaline corporis, triplo circiter longiore quam alto; linea rostro-frontali declivi concavissima rostro apice tantum convexa; oculis diametro 20 p. m. in longitudine capitis; naribus non tubulatis, interocularibus, oculis approximatis; rostro acuto, antice rotundato, 9 ad 10 in longitudine capitis; labiis carnosiss; maxilla superiore inferiore paulo longiore; rictu longe post oculos producto, 3 circiter in longitudine capitis; dentibus maxillis conicis subaequalibus, infra-maxillaribus supra-maxillaribus majoribus, lateralius uniseriatis, anticiis in thymalis collocatis; dentibus vomero-palatini conicis aequalibus, in arcum antice rotundatum dispositis, uniseriatis; radiis membrana branchiostegi 6 approximatis, basi osseis, epicem versus flexilibus subuliformibus; cute laevi squamis inconspicuis; linea laterali conspicua; pinnis humilibus, dorsali paulo ante anum incipiente, caudali radiis aliquot conspicuis, ano postice in 4^a quinta corporis parte sito; colore corpore pinisque viridi-nigricante.

Synon. *Symbranchus immaculatus* Bl. Ansl. Fisch. IX p. 87 tab. 419 fig.

1. Bl. Schn. Syst. posth. tab. 103 fig. 1. Shaw Gen. Zool. IV p. 36. Cav. Règn. anim.

Ungeflechte Fischsteme Bl. Ansl. Fisch. tab. 419 fig. 1.

Symbranchus immaculatus Bl. ibid.

Spotless symbranch Bl. ibid.

Symbranchus immaculatus J. Müll. Myxinoïd. in Alb. König.

Akad. Berl. 1839 p. 245. Cant. Mal. Fish. p. 337.

Ophisternon bengalensis J. M. Apod. Fish. of Beng. in Calc. Journ. Nat. Hist. V. p. 197 et 220, tab. 11 fig. 1, 2 (second. Cantor, an recte?)

Tetrabanchus microphthalmus Blkr. Nat. Tijdschr. N. Ind. II p. 69.

Habit. Bandjermassing, Borneo-austro-orientalis, in fluviiis.

Calcutta, in flumine Hooghly.

Longitudo 4 speciminum 240^{mm} ad 332^{mm}.

Aann. De heer Dr. Cantor te Calcutta had ontlangs de goetheid, mij 3 Calcuttische exemplaren dezer soort toe te zenden. Ik ben daardoor in staat gesteld geworden, mijn specimina van *Tetrabanchus microphthalmus* van Borneo daarmee te vergelijken en heb bij deze vergelijking geene soortelijke verschillen kunnen ontwaren. Deze identiteit was niet op te maken uit de vergelijking van mijn specimen met de afbeeldingen van *Symbranchus immaculatus* van Broca, in welke de gedaante der kieuwopening geheel verkeerd is afgebeeld en de kleuren onjuist zijn. Volgens de heer Cantor zou *Ophisternon bengalensis* MacClell. insgelijks identisch zijn met *Symbranchus immaculatus*. Ik aarzel zeer, deze meening aan te nemen, vermits de habitus van den kop en van het tandenstelsel der afbeelding van den heer MacClelland geheel en al afwijkt van dien van *Symbranchus immaculatus* Bl., zijnde de neusopeningen op die afbeeldingen boven de oogen geplaatst en de kaaken ploegbeen-ghemelstelden bijkbaar drietelrig.

In zijnen Catalogue of Malayan Fishes heeft de heer Cantor eene nieuwe soort van *Symbranchus*, *S. caligans*, beschreven en afgebeeld, welke in geslachtskenmerken volkomen aan *Symbranchus immaculatus* Bl. beantwoordt, doch er soortelijk van verschilt, doordien de kop er slechts 8½ tot 8¾ maal gaat in de lengte des lichaams, de kleur des lichaams paarsachtig rood is enz. *Symbranchus gutturalis* Richards van Paapier's Archipel (Ichth. Voy. Freb. Terror p. 49 tab. 30 fig. 14), heeft eene leverbruine kleur, een betrekkelijk korter lichaam, welks hoogte slechts 20 maal schijnt te gaan in de lengte enz.

GYMNODONTES.

Tetrædon navius Richards. Voyag. of the Samar. Fish. p. 18, tab. 8 (piscis adultus), Cant. Catal. Mal. Fish. p. 383 tab. 10 (jun).

Tetræd. corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine 1½ circiter in ejus altitudine; capite obtuso 3½ ad 3¾ in longitudine corporis; linea rostro-frontali convexa; oculis superis, diametro

4 ad 5 in longitudine capitis, diametris 2 fere a se invicem distantibus; loco narium utroque latere depressione infundibuliformi margine membranaceo elevato bipapillato; labiis valde carnosus; maxilla superiore ante maxillam inferiorem prominente; capite postice, lateribus antice ventraque usque ad anum spinulis maxime conspicuis scabris; capite antice, dorso, lateribus postice candaque glabris; linea laterali rostro ineipiente, infra oculum decurrente, tum dorsum versus ascendente et curvatura lata ad pinnam caudalem desinente; cauda lineis laterilibus 2 accessoriis, superiore pinnae dorsali, inferiore pinnae anali approximata et ante anum caput versus ascendente; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis, basi duplo vel plus duplo longioribus quam altis; caudali integra leviter convexa, 6 in longitudine corporis; colore corpore superiore flavescens-viridi, inferne flavo; pinnis pulchre flavis.

D. 4/32 vel 5/31. P. 2/15. A. 2/26 vel 3/25. C. 9 vel 11 et lat. brev.

Habit. Pamangkak, in fluvio et aquis fluvio-marinis.

Longitudo speciminis unci 87'''.

Aann. Van deze merkwaardige soort bestaan reeds twee goede afbeeldingen, die van de heeren Richardson en Cantor, boven aangehaald. Mijn specimen behoort tot een jong individu, dat nog ongeveer 40''' korter is dan het door den heer Cantor afgebeelde. Het mist volkomen de groote zwarte vlekken op de vertikale vinnen, welke op de afbeelding van den heer Cantor voorkomen.

Tetraodon modestus Blkr.

Het exemplaar, gediend hebbende tot het ontwerpen der diagnose, voorkomende in den eersten jaargang van dit tijdschrift (blad. 19) was slechts 60''' groot en in onvolkomen toestand van bewaring. Later ontving ik nog verschillende specimen van 46''' tot 89''' lengte. Hierbij liet zich goed waarnemen, dat ter plaatse der neusgaten even zoo eene trechtervormige verdieping is met opstaande vliezige randen, als bij *Tetraodon marinus* Richards, aan welke *Tetraodon modestus* in vormen en vaderland het naaste verwant is. Bij de oudere specimen is de zijlijn zichtbaar en vind ik 2/14 borstvinstralen.

Tetraodon leurus Blkr. (diagnosis emendata).

Tetraed. corpore oblongo depresso, latiore quam alto, altitudine 4 ad

4½ in ejus longitudine; capite obtuso 3 ad 3½ in longitudine corporis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; oculis subsuperis diametro 4 ad 5 in longitudine capitis, diametris 2 ad 2½ a se invicem distantibus; papilla nasali utroque latere 1 oblonga, apice bifida; maxilla superiore ante inferiorem prominente; vertice, operculis, dorso, lateribus ventraque totis spinulis armatis; rostro caudaque glabris; linea laterali conspicua, rostro ineipiente, infra oculos decurrente, tum dorsum versus ascendente et curvatura lata ad basin pinnae caudalis desinente; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis aequae altis fere ac latiss; caudali convexa 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore fusciscento-viridi, inferne flavescens vel argenteo; corpore, ventre medio tantum excepto, maculis viridibus rotundis obso, maculis lateribus dilutioribus; pinnis viridibus immaculatis, caudali postice violascente marginata.

D. 3/11. P. 1/21 vel 1/22 vel 2/20. A. 2/9. C. 8 vel 10 et lat. brev.

Synon. *Ikan Buntak* Mal. Batav.

Habit. Pabankarta, Porneo austro-orientalis, in flumine Kusan; Pataavia in fluvio; Solok, Sumatrae occidentalis, in fluvio.

Longitudo 11 specimenum 66''' ad 115'''.

Aann. Ik beschreef deze soort vroeger naar jaren lang in wijgeest bewaarde exemplaren, welke hante vlektekening volkomen verloren hadden en bij welke ik de zijlijn niet meer kon waarnemen. Bovenstaande beschrijving is genomen naar verseke specimen. De soort is na verwant aan *Tetraodon potanophilus* Blkr., doch deze laatste heeft de neustepels dubbel aan elke zijde of althans de neustepels slechts aan de basis vereenigd, de cogen lager staande, het profiel bolter, de staartvin met meerdere zwarte banden geteekend enz.

Pristis zysron Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Plagiost.

P. 33 (serra).

Prist. corpore elongato depresso; capite 2½ circiter, rostro 3½ circiter in longitudine totius corporis; rostro medio latitudine 9 ad 11 in ejus longitudine, postica sexta ejus parte glabro, denibus gracilibus longis plus triplo longioribus quam latis, non sagittatis, basi membrana nulla annis, verticaliter serra insertis, postice non sulcatis, utroque latere 20 ad 25, annis minus diindia eorum longitudine, postis 4 vel 5 tota vel plus eorum longitudine, sed omnibus plus eorum latitudine a se invicem distantibus, anteis dimidia latitudine serrae anterioris longioribus, medius tantibus, serrae medine duplo vel plus duplo brevioribus; oculis rostri latitudine serrae medine duplo vel plus duplo brevioribus; oculis rostri medii latitudine duplo brevioribus; foramine temporali oculo non vel vix

minore, vix plus ejus longitudine ab oculo remoto; narius plus eorum longitudine ante rictum sitis, a margine rostri remotis, valvulis anteriore oblonga, posteriore elongata gracili; squamis toto corpore pinnisque conspicuis; pinnis dorsalibus altioribus quam basi longis, emarginatis, apicibus acutiusculis rotundatis; dorsali 1^a minus dupla ejus longitudine (basi) a dorsali 2^a remota; dorsali 2^a dorsali 1^a brevior sed non humilior; pinnis pectoralibus latioribus quam longis, non emarginatis, angulo anteriore acutiusculo posteriore acuto; ventralibus pectoralibus brevioribus, vix emarginatis, latioribus quam longis, angulis anteriore obtusiusculo, posteriore acuto; caudali pectoralibus multo longiore, inferne post angulum emarginata, margine inferiore 2 in longitudine marginis superioris, 1½ in longitudine marginis posterioris, angulo acutiusculo rotundato; colore corpore superne viridi, inferne albescente.

Habit. Bandjermassing, in Anavis.

Longitudo speciminis nunci 900'''.

Aann. De zaag van deze soort heb ik beschreven in mijne Bijdrage tot de kennis der Plagiostomen van den Indischen Archipel, opgenomen in het 24ste deel der Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen. Sedert ontving ik eene zaag met den kop en huid van een specimen derzelfde soort. De zaag van dit specimen is aanmerkelijk korter en heeft slechts eene lengte, tot aan den achtersten tand, van 222''' en bezit bovendien aan elke zijde 6 tanden minder.

Scripsi Batavia Calendis Junii MDCCLII.

B I D R A G E

TOT DE KENNIS DER

ICHTHYOLOGISCHE FAUNA

VAN HET

F I L A N D B A N K A.

DOOR

DR. P. H. E. K. E. R.

De eerste kennis der vischfauna van Banka heeft de wetenschap te danken aan eene kleine verzameling, welke de heer Dr. J. H. Croockewij mij met vriendschappelijke welwillendheid heeft afgeslaan. Ik herigtte daaromtrent in 1850 in den eersten jaargang van dit tijdschrift en maakte daar melding van 22 soorten, welke toen het geheel onzer kennis van de Bankasche vischfauna voorstelden.

Na in verschillende artikels, insgelijks in dit tijdschrift opgenomen, te hebben kunnen bijdragen tot de vischfauna van Biliton, Rieuw en Singapore, werd de wensch levendiger in mij, om ook de zee- en zoetwaterfauna van Banka nauwkeuriger te leeren kennen. De heer D. F. Schuur, resident van Banka, heeft de welwillendheid gehad, te voldoen aan mijn verzoek, om vischsoorten uit de zee en de zoete wateren van Banka voor mij te doen verzamelen, waarvoor ik dezen veldienstelijken hoofdamtenaar hier openlijk mijnen dank betuig.